

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**

**ΕΚΘΕΣΗ ΕΙΔΙΚΗΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΕ
ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 16 ΤΟΥ ΠΕΡΙ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΓΡΙΑΣ ΖΩΗΣ
ΝΟΜΟΥ 153(Ι)/2003 (ΑΡΘΡΑ 6.3 ΚΑΙ 6.4 ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 92/43/ΕΟΚ)**

**ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ
ΣΤΟΝ ΔΗΜΟ ΓΕΡΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΑΓΙΟΥ ΣΩΖΟΜΕΝΟΥ**

**ΕΙΔΙΚΗ ΖΩΝΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ
ΑΛΥΚΟΣ ΠΟΤΑΜΟΣ -ΑΓΙΟΣ ΣΩΖΟΜΕΝΟΣ CY2000002**

Αρ.Φακ. 02.15.003.001 και 02.15.004.003.001

Το προτεινόμενο έργο αφορά την κατασκευή και λειτουργία Φωτοβολταϊκού Πάρκου ισχύος 14MW στον δήμο Γερίου και την κοινότητα Άγιου Σωζόμενου της επαρχίας Λευκωσίας.

Η Μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης απαιτείται με βάση το Άρθρο 6 της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων και της άγριας πανίδας και χλωρίδας και το Άρθρο 16 των περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της Άγριας Ζωής Νόμων 2003 έως 2015, για προτεινόμενα έργα τα οποία δύνανται να επηρεάσουν περιοχή του Δικτύου Natura 2000 και δεν είναι άμεσα συνδεδεμένα με τους στόχους διατήρησης και διαχείρισης της περιοχής. Η μελέτη εξετάστηκε σε συνεδρία της Ad-Hoc Επιτροπής, στις 4 Οκτωβρίου 2023, στην οποία έλαβαν μέρος εκπρόσωποι των Τμημάτων Περιβάλλοντος και Δασών, της Υπηρεσίας Θήρας και Πανίδας, του Πτηνολογικού Συνδέσμου Κύπρου, της Ομοσπονδίας Περιβαλλοντικών Οργανώσεων Κύπρου (ΟΠΟΚ) και του Terra Cyprica.

1.Χαρακτηριστικά του έργου και χωροθέτηση

Η υπό μελέτη ανάπτυξη χωροθετείται στον δήμο Γερίου και την κοινότητα Αγίου Σωζόμενου της επαρχίας Λευκωσίας. Το έργο προτείνεται να πραγματοποιηθεί εντός των τεμαχίων 240, 241, 413, 549, Φ/Σχ. 31/25W2 και 242 Φ/Σχ. 31/25, τα οποία έχουν

συνολική έκταση 133.023 m². Η πολεοδομική ζώνη των τεμαχίων 240, 241, 413, 549 είναι κτηνοτροφική Γγ1, ενώ το τεμάχιο 242 εντάσσεται στις πολεοδομικές ζώνες Γγ1 και Γ3. Η πρόσβαση στο τεμάχιο γίνεται μέσω εγγεγραμμένου δρόμου. Η περιοχή μελέτης βρίσκεται σε απόσταση περίπου 340 μέτρων βορειοδυτικά της Ειδικής Ζώνης Διατήρησης (ΕΖΔ) «Άλυκος Ποταμός – Άγιος Σωζόμενος» του Ευρωπαϊκού Δικτύου Natura 2000, με κωδικό CY2000002. Το προτεινόμενο έργο αφορά την εγκατάσταση Φωτοβολταϊκού Πάρκου δυναμικότητας 14MW. Στην ευρύτερη περιοχή εντοπίζονται εκτάσεις γεωργικής γης και χαμηλής βλάστησης καθώς και κτηνοτροφικά υποστατικά. Σε μικρή απόσταση βρίσκεται το Εργοστάσιο Επεξεργασίας Λυμάτων Βαθιά Γωνία.

Το προτεινόμενο έργο θα αποτελείται από:

- 28.080 πλαίσια ισχύος 460Wr το κάθε ένα
- 79 μετατροπείς και καλωδίωση των πλαισίων
- υποσταθμό της ΑΗΚ
- εσωτερική χωμάτινη διέλευση για πρόσβαση προς τα πλαίσια
- περίφραξη περιμετρικά των τεμαχίων

2. Χαρακτηριστικά των προστατευόμενων περιοχών του δικτύου Natura 2000 και της περιοχής μελέτης

2.1 Χαρακτηριστικά της ΕΖΔ Άλυκος Ποταμός – Άγιος Σωζόμενος

Η ΕΖΔ «Άλυκος Ποταμός – Άγιος Σωζόμενος» συνδυάζει ποικιλία οικοτόπων, με την παρουσία του υδάτινου στοιχείου αλλά και αρκετές ιδιαιτερότητες. Περιλαμβάνει 12 τύπους φυσικών οικοτόπων του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων και της άγριας χλωρίδας και πανίδας:

- 5220 – Δενδροειδή Matorrals με *Zyziphus*
- 6220 – Ψευδοστέπα με αγρωστώδη και μονοετή φυτά (*Thero- Brachypodietea*)
- 1310 – Πρωτογενής βλάστηση με *Salicornia* και άλλα μονοετή είδη των λασπωδών και αμμωδών ζωνών
- 1410 – Μεσογειακά αλίπεδα (*Juncetalia maritimi*)
- 1420 – Μεσογειακές και θερμοατλαντικές αλόφιλες λόχμες (*Sarcocometea fruticosi*)

- 1430 – Αλο-νιτρόφιλες λόχμες (*Pegano – Salsoletea*)
- 5330 – Θερμομεσογειακές και προερημικές λόχμες
- 5420 – Φρύγανα με *Sarcopoterium spinosum*
- 6420 – Υγροί μεσογειακοί λειμώνες με υψηλές πόες από *Molinio Holoschoenion*
- 92A0 – Δάση – στοές με *Salix alba* και *Populus alba*
- 8210 – Ασβεστολιθικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση
- 92D0 – Νότια παρόχθια δάση – στοές και λόχμες (*Nerio-Tamaricetea* και *Securinegion tinctoriae*)

Τα μέτρα προτεραιότητας της ΕΖΔ περιλαμβάνουν τη διατήρηση και βελτίωση της κατάστασης των υδάτινων πόρων αλλά και των εναλλασσόμενων τύπων οικοτόπων και χρήσεων γης που εντοπίζονται στην περιοχή. Ακόμη, περιλαμβάνουν τη διατήρηση και βελτίωση της κατάστασης του φυτικού είδους *Ophrys kotschyi*, των χειρόπτερων *Rhinolophus hipposideros* και *Rousettus aegyptiacus*, καθώς και των βιοτόπων τους. Στην περιοχή απαντάται επίσης και το είδος *Mauremys rivulata*, του οποίου η διατήρηση και βελτίωση της κατάστασης αλλά και του βιοτόπου του αποτελεί μέτρο προτεραιότητας της ΕΖΔ.

2.2 Χαρακτηριστικά της περιοχής μελέτης

Το μεγαλύτερο μέρος του τεμαχίου της προτεινόμενης ανάπτυξης καταλαμβάνεται από ξηρικές καλλιέργειες ενώ περιλαμβάνει και περιοχές με φυσική βλάστηση (φρύγανα και ποώδη ξηροφυτική βλάστηση). Εντός των τεμαχίων εντοπίζεται υδατόρεμα. Στα πλαίσια της Μελέτης Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης πραγματοποιήθηκαν επιτόπιες καταγραφές στην περιοχή μελέτης και αναγνωρίστηκαν 61 φυτικά taxa, μεταξύ των οποίων δεν εντοπίζεται κάποιο είδος του Κόκκινου Βιβλίου της Χλωρίδας της Κύπρου και των Παραρτημάτων της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ. Εντός του τεμαχίου καταγράφηκε ο οικοτόπος 5420 - Φρύγανα με *Sarcopoterium spinosum* της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, ο οποίος απαντά κυρίως σε χαμηλούς λόφους με βραχώδες υπόστρωμα και η κατάστασή του χαρακτηρίζεται ως κακή λόγω των ανθρώπινων παρεμβάσεων. Εντός και περιμετρικά του τεμαχίου φύονται άτομα του είδους *Ziziphus lotus*, χωρίς όμως να πληρούνται τα κριτήρια για χαρτογράφησή τους ως ξεχωριστό οικοτόπο. Κατά τις επισκέψεις πεδίου καταγράφηκαν συνολικά 49 είδη πτηνοπανίδας εκ των οποίων

πέντε περιλαμβάνονται στο Παράρτημα I της Οδηγίας 2009/147/EC, μεταξύ τους το ενδημικό *Oenanthe cypriaca*. Στη βλάστηση που αναπτύσσεται περιμετρικά του τεμαχίου εντοπίστηκαν επίσης δύο φωλιές των ειδών *Curruca conspillata* (Κοτσινοφτέρι) και *Sylvia melanocephala* (Τρυποβάτης).

3. Πιθανές επιπτώσεις από την κατασκευή και λειτουργία του προτεινόμενου έργου

Σύμφωνα με τη Μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης, οι πιθανές επιπτώσεις κατά την κατασκευή του έργου, αναμένεται να αφορούν κυρίως τη διασπορά σκόνης και την πρόκληση θορύβου, λόγω των χωματουργικών και κατασκευαστικών εργασιών που θα λάβουν χώρα, οι οποίες θα είναι χρονικά περιορισμένες και αναστρέψιμες.

Κατά τη διάρκεια των κατασκευαστικών εργασιών θα πραγματοποιηθεί αφαίρεση χλωρίδας, η οποία ενδεχομένως να επηρεάσει τα τρία ενδημικά είδη χλωρίδας τα οποία εντοπίστηκαν εντός του τεμαχίου της προτεινόμενης ανάπτυξης (*Teucrium micropodioides*, *Onobrychis venosa*, *Onopordum cyprium*). Εντός και περιμετρικά του τεμαχίου εντοπίζονται νησίδες φυσικής βλάστησης, ορισμένες από τις οποίες ενδεχομένως να εκχερσωθούν για την κατασκευή του προτεινόμενου έργου, συνεπώς θα επηρεαστούν οι πληθυσμοί των πτηνών που τους χρησιμοποιούσαν για τροφοληψία, ξεκούραση και φωλεοποίηση.

Κατά τη λειτουργία του έργου, οι επιπτώσεις αφορούν κυρίως την αύξηση της υφιστάμενης στάθμης θορύβου σε μικρό βαθμό κατά τις περιόδους συντήρησης του ΦΠ. Επίσης υπάρχει πιθανότητα πρόσκρουσης πουλιών στα φωτοβολταϊκά πλαίσια και αποπροσανατολισμός της πανίδας και της ορνιθοπανίδας. Αυτό μπορεί να αποτραπεί με την χρήση πλαισίων χαμηλής αντανάκλαστικότητας.

Οι πιθανές συσσωρευτικές επιπτώσεις στην ΕΖΔ προέρχονται από διάφορες εγκαταστάσεις/χρήσεις στην ευρύτερη περιοχή του έργου:

- Άλλα υφιστάμενα και προτεινόμενα φωτοβολταϊκά πάρκα στην ευρύτερη περιοχή
- Κτηνοτροφικά υποστατικά
- Γεωργικές καλλιέργειες
- Λατομική δραστηριότητα στην ευρύτερη περιοχή

- Λειτουργία του Σταθμού Επεξεργασίας Οικιακών Λυμάτων και Βιομηχανικών Αποβλήτων στη Βαθιά Γωνιά

4. Συμπεράσματα

Για την αξιολόγηση των επιπτώσεων του έργου στην ΕΖΔ «Άλυκος Ποταμός – Άγιος Σωζόμενος», στα αντικείμενα προστασίας και στους στόχους διατήρησής της λήφθηκαν υπόψη:

- α) η Μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης,
- β) το Διαχειριστικό Σχέδιο της περιοχής ΕΖΔ «Άλυκος Ποταμός – Άγιος Σωζόμενος»
- γ) η σχετική νομοθεσία και
- δ) οι εξειδικευμένες γνώσεις των ειδικών που συμμετείχαν στην Ad Hoc Επιτροπή.

Σύμφωνα με τα πιο πάνω στοιχεία διαφάνηκε ότι, η κατασκευή και λειτουργία του φωτοβολταϊκού πάρκου δεν αναμένεται να έχει σημαντικές, μη αναστρέψιμες αρνητικές επιπτώσεις στην ΕΖΔ, κάτι που διασφαλίζεται περαιτέρω με την εφαρμογή συγκεκριμένων μέτρων μετριασμού.

Πιο αναλυτικά τα μέτρα που θα πρέπει να εφαρμοστούν:

- 1) Να γίνει χρονικός προγραμματισμός της φάσης κατασκευής, έτσι ώστε να πραγματοποιηθεί εκτός της περιόδου αναπαραγωγής ή/και μετανάστευσης των ειδών ορνιθοπανίδας.
- 2) Να διατηρηθούν οι νησίδες φυσικής βλάστησης εντός των τεμαχίων της προτεινόμενης ανάπτυξης, στις οποίες καταγράφηκε ο οικότοπος 5420.
- 3) Να χρησιμοποιηθεί το υφιστάμενο οδικό δίκτυο. Να μη γίνει βελτίωση, αναβάθμιση, διαπλάτυνση, ασφαλτόστρωση του υφιστάμενου οδικού δικτύου.
- 4) Η σύνδεση με το δίκτυο της ΑΗΚ να γίνει με χρήση υπόγειων καλωδίων. Σε περίπτωση εναέριας σύνδεσης να τοποθετηθούν ανακλαστικές σημάτσες στα ηλεκτρικά καλώδια που θα συνδέουν τον υποσταθμό του προτεινόμενου ΦΠ με το δίκτυο ηλεκτρισμού της περιοχής.
- 5) Οι γραμμές σύνδεσης των πάρκων με το Δίκτυο της ΑΗΚ να μην χωροθετηθούν μέσα στην περιοχή η οποία εμπίπτει στο Δίκτυο Natura 2000.

- 6) Σε περίπτωση που τυχόν απαιτηθούν νέα καλώδια, υποσταθμοί ή άλλες συναφείς υποδομές σύνδεσης θα πρέπει απαραίτητα όλες να μονωθούν κατάλληλα, έτσι ώστε να αποτρέπεται η ηλεκτροπληξία στα πτηνά.
- 7) Οι μετακινήσεις των οχημάτων να περιορίζονται εντός του χώρου του εργοταξίου και οι κατασκευαστικές εργασίες να εκτελούνται στην περιοχή χωροθέτησης του φωτοβολταϊκού πάρκου.
- 8) Να μη γίνεται απόρριψη στερεών ή/και υγρών αποβλήτων ή άλλων αντικειμένων εντός των τεμαχίων της προτεινόμενης ανάπτυξης ή γύρω από αυτά. Η απόθεση των κατασκευαστικών υλικών, αποβλήτων και μηχανημάτων να οριστεί σε σημείο μακριά από την ΕΖΔ «Άλυκος Ποταμός – Άγιος Σωζόμενος».
- 9) Να διατηρηθεί η φυσική βλάστηση περιμετρικά του ΦΠ και μετά το πέρας των εργασιών να ενισχυθεί με φυτεύσεις ιθαγενών ειδών χλωρίδας. Με αυτό το μέτρο διατηρούνται και ενισχύονται οι χώροι φωλεοποίησης, ξεκούρασης, τροφοληψίας κλπ για τα μικρά είδη πανίδας και πτηνοπανίδας.
- 10) Σε περίπτωση που χρειαστεί να γίνει μερική διαχείριση της άγριας βλάστησης στο χώρο που θα έχουν τοποθετηθεί τα πλαίσια τότε αυτή θα γίνεται με χειρωνακτικούς τρόπους, χωρίς τη χρήση εντομοκτόνων ή ζιζανιοκτόνων.
- 11) Να χρησιμοποιηθούν πλαίσια χαμηλής αντανακλαστικότητας ώστε να ελαχιστοποιηθούν οι επιπτώσεις στην πτηνοπανίδα της περιοχής,
- 12) Να αποφευχθεί η χρήση φωτισμού κατά τη διάρκεια της νύχτας, εκτός του ελάχιστου για σκοπούς ασφάλειας. Ο οποιοσδήποτε φωτισμός θα πρέπει να είναι cut-off ώστε να μην διαχέεται, ιδιαίτερα προς την πλευρά της ΕΖΔ.
- 13) Να αποφεύγεται η χρήση χημικών καθαριστικών κατά τον καθαρισμό των πλαισίων.
- 14) Τυχόν επιπρόσθετοι ή επί μέρους όροι είναι δυνατό να ενσωματωθούν στο στάδιο έκδοσης της Πολεοδομικής άδειας.

Τμήμα Περιβάλλοντος
Νοέμβριος 2023